

Návrh dalšího postupu

**pro plnění doporučení vyplývajících z Hodnotící zprávy
o České republice osmého kola vzájemných hodnocení
„Praktické provádění a fungování evropských politik
v oblasti předcházení a potírání trestné činnosti proti
životnímu prostředí“**

Kontextová informace

V návaznosti na přijetí společné akce 97/827/SVV ze dne 5. prosince 1997 byl vytvořen mechanismus pro hodnocení uplatňování a provádění mezinárodních závazků v boji s organizovanou trestnou činností na vnitrostátní úrovni. V souladu s článkem 2 společné akce Pracovní skupina pro obecné záležitosti včetně hodnocení (GENVAL) dne 14. prosince 2016 rozhodla, že osmé kolo vzájemných hodnocení by mělo být věnováno **praktickému provádění a fungování evropských politik v oblasti prevence a potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí**.

Volba trestné činnosti proti životnímu prostředí jako předmětu osmého kola vzájemných hodnocení se setkala s pozitivní odezvou ze strany členských států. Vzhledem k široké škále činů spadajících pod pojem trestná činnost proti životnímu prostředí však bylo dohodnuto, že hodnocení se zaměří na ty činy, o nichž se členské státy domnívají, že zasluhují zvláštní pozornost.

Osmé kolo hodnocení se proto zaměřilo na dvě konkrétní oblasti: **nedovolené obchodování s odpady a nedovolená výroba nebo nakládání s nebezpečnými látkami**. Jeho výstupem by mělo být komplexní posouzení právních a operativních aspektů potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí, přeshraniční spolupráce a spolupráce s příslušnými agenturami EU.

Ke dni 1. ledna 2018 došlo ke zrušení pracovní skupiny GENVAL a agenda vzájemných hodnocení byla převedena na jednání pracovních skupin pro spolupráci v trestních věcech (COPEN) a vymáhání práva (LEWP).

Hodnocení České republiky proběhlo v květnu 2018, **Hodnoticí zpráva o České republice byla schválena na společném jednání pracovních skupin LEWP a COPEN dne 13. prosince 2018**.

Hodnoticí tým celkově Českou republiku v oblasti boje proti nelegálnímu nakládání s odpady hodnotí velmi dobře, přesto zpráva obsahuje celkem jedenáct doporučení pro zlepšení a poukazuje na menší nedostatky, např. na absenci strategicky orientovaného přístupu k prevenci a potírání trestné činnosti v oblasti životního prostředí, možnost lepšího sběru a analýzy statistických dat v dané oblasti, zlepšení odborné přípravy příslušníků orgánů vymáhajících právo v oblasti environmentální kriminality a potřebu formalizování meziresortní spolupráce k zajištění jejího lepšího fungování. Navrhuje se také posouzení rovnováhy mezi správním a trestněprávním přístupem k trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Ministerstvo vnitra, které má vzájemná hodnocení v gesci, musí do 18 měsíců od přijetí zprávy, tj. **do 13. června 2020 zaslat sekretariátu Rady zprávu o způsobu a výsledcích snah o implementaci doporučení uvedených ve zprávě**.

Doporučení daná České republice

Česká republika:

1. se vybízí, aby pracovala na strategičtěji orientovaném přístupu k prevenci a potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí, zejména pak vypracováním vnitrostátního strategického dokumentu, v němž by byly stanoveny priority vnitrostátní politiky v tomto ohledu, nebo posílením strategicky orientovaného přístupu k prevenci a potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí v existujících strategických dokumentech, aby byla zajištěna soudržná a jednotná opatření v této oblasti;
2. mohla by zvážit vytvoření akčního plánu, který by se zaměřil na trestnou činnost související s odpady a vycházel by z multidisciplinárního přístupu. Bylo by vhodné zvážit, zda by se k tomuto účelu hodil podobný přístup, jaký se uplatňuje v případě akčního plánu týkajícího se volně žijících a planě rostoucích druhů, který české orgány v současnosti připravují;
3. mohla by zvážit, zda vyčlení ze Státního fondu životního prostředí České republiky (SFŽP ČR) podíl na opatření k prevenci a potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí;
4. měla by zvážit vytvoření vazeb mezi informačními systémy / systémy shromažďování údajů, jež se týkají odpadů, různých zúčastněných institucí, zlepšení sdílených kanálů, aby získala globálnější představu o trestné činnosti proti životnímu prostředí, včetně trestné činnosti související s odpady, a soudržný a jednotný způsob porovnání a analýzy těchto informací mezi institucemi a k usnadnění posouzení účinnosti vnitrostátního systému v této oblasti;
5. měla by zvážit možnost zdůraznění a analýzy vazeb mezi trestnou činností proti životnímu prostředí a dalšími trestnými činnostmi (jako je např. organizovaná trestná činnost, výroba padělků, používání falešných dokladů, podvody, korupce, praní špinavých peněz) s cílem získat komplexní pohled na tento jev;
6. mohla by zvážit vytvoření policejního oddělení pro životní prostředí, které by sloužilo zároveň jako platforma, jakož i k podpoře a propagaci multidisciplinárního přístupu k trestné činnosti proti životnímu prostředí a jako aktivní partner na mezinárodní úrovni (pro Interpol, Europol a EU);
7. mohla by více posílit činnosti v oblasti odborné přípravy týkající se trestné činnosti proti životnímu prostředí, zejména zajistit nepřetržité zaměření na základní i další odbornou přípravu pro členy příslušných policejních a celních oddělení, a to zavedením pravidelného interinstitucionálního plánování takových školení a prosazováním společných školení pro donucovací a justiční orgány;
8. měla by zvážit možnost přijmout opatření na podporu specializace státních zástupců a soudců v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí; zejména by mohla zvážit jmenování zvláštního státního zástupce podporovaného specializovanou strukturou pracujícího výhradně v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí, jenž by mohl

rovněž působit jako institucionální zástupce státního zastupitelství a též spolupracovat s dalšími environmentálními subjekty;

9. měla by zvážit možnost podpory strukturovanější výměny informací mezi příslušnými správními orgány v oblasti životního prostředí (inspektoři ochrany životního prostředí), policií a celními orgány a rovněž justičními orgány (státní zastupitelství a soudy);
10. měla by uvažovat o formalizaci spolupráce a komunikace mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí, např. vypracováním formální dohody nebo protokolu;
11. měla by znovu posoudit rovnováhu mezi správním a trestněprávním přístupem k trestné činnosti proti životnímu prostředí tak, aby trestní právo mohlo v této oblasti zcela plnit svoji represivní a odrazující funkci.

Návrh dalšího postupu

Navrhuje se **vypracovat strategický materiál zaměřený na prevenci a potírání trestné činnosti související s odpady**, který bude **vycházet jednak ze závěrů a doporučení hodnotící zprávy, jednak z identifikace potřeb zainteresovaných subjektů**, především orgánů působících v oblasti prosazování práva životního prostředí (Generální ředitelství cel, Česká inspekce životního prostředí, Policie ČR).